

ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА СЧЕТОВОДНИ ПРИБЛИЗИТЕЛНИ ОЦЕНКИ ВЪВ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Доц. д-р Валентина Станева¹

Резюме: С въвеждането на МСС в РБългария след присъединяването ѝ към Европейския съюз в счетоводната теория и практика навлезе нова терминология, свързана с понятия като счетоводна политика, счетоводна приблизителна оценка и счетоводна грешка. Професионалният скептицизъм в счетоводната наука е в основата на трудното възприемане на новото знание, начин на мислене и последващо приложение в практиката. Целта на настоящото изследване е да се открият възможностите за унифициране на професионалната компетентност на счетоводители и одитори във връзка с използването на счетоводни приблизителни оценки във финансовите отчети на нефинансовите предприятия в рамките на утвърдената счетоводна политика.

Авторът си поставя задачата, с оглед успешно реализиране на поставената цел, да открие концептуалните различия между разбиранията на счетоводители и одитори, използвани в съответните приложими стандарти, без да претендира за изчерпателност на темата.

Ключови думи: професионална компетентност, счетоводна приблизителна оценка, концептуални насоки, финансови отчети, приложими стандарти.

JEL: M41.

---

¹ Доцент, доктор, катедра „Икономика и счетоводство в транспорта“, Факултет „Транспортен мениджмънт“ във ВТУ „Тодор Каблешков“, гр. София, e-mail: valiastaneva@abv.bg

Увод

Професионалната компетентност на счетоводителя се проявява при създаването на финансова информация по регламентирания в счетоводните стандарти начин. „Тя често се регламентира със закони и други нормативни актове. Невинаги обаче изискванията са достатъчни за постигане на необходимото качество“ (Вейсел А., 2014, стр. 1). Изразява се и чрез прилагане на нови идеи, практики и подходи, целящи създаване на конкурентни предимства на базата на оригинални управленски преценки и решения в областта на счетоводството, каквито са счетоводните приблизителни оценки (СПО). Във финансовия отчет на предприятието трудно се проследява спецификата на проявление на СПО. Несигурността по отношение на нейното данъчно интерпретиране е в основата на слабото използване в практиката.

„Целта на одита е да повиши степента на доверие на предвидените потребители във финансовия отчет“ (Иванов, Костова, 2012, стр. 68). Професионалната компетентност на одитора се свързва с даването на мнение за достоверността на одитирания финансов отчет, разгледана във всички съществени аспекти, както и за вярното и честно представяне на финансовото състояние на одитирания обект в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане. Отговорността на одитора се изразява в получаването на разумна степен на сигурност и изготвянето на доклад за съответствие на финансовия отчет с приложимата обща рамка за финансово отчитане. За получаване на разумна степен на сигурност одиторът обработва достатъчни и уместни одиторски доказателства с цел снижаване на одиторския риск до приемливо ниско ниво. В дейността си одиторът спазва принципите, определени в Международните одиторски стандарти (МОС).

Счетоводните приблизителни оценки в счетоводството

Един от съвременните проблеми в счетоводството е свързан с практическото прилагане на счетоводните приблизителни оценки. В счетоводното законодателство тази материя не е напълно

изяснена, като липсва практически приложима методика. Така се създава възможност за нееднозначно и противоречиво интерпретиране на проблематиката в теорията и практиката. В масовия случай се предпочита, СПО да не се използват поради факта, че лесно може да се сбъркат със счетоводните грешки, с промяната в счетоводната политика, неправилното спазване на данъчната регулация или да бъдат причислени към случаите на манипулиране на финансовите отчети.

Терминът „счетоводна приблизителна оценка“ се въвежда в теорията и практиката в резултат от използването на Международните счетоводни стандарти (МСС). След измененията в МСС 8 „Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки“, който заменя МСС 8 „Нетна печалба или загуба за периода, фундаментални грешки и промени в счетоводната политика“², понятието „приблизителни стойности“ е заменено със „счетоводни приблизителни оценки“. Към настоящия момент нямаме правна регламентация или определение на понятието „счетоводна приблизителна оценка“, но имаме определение на понятието „промяна в счетоводната приблизителна оценка“³. Този пропуск също способства за неразбирането и различната трактовка по практическото прилагане на тези оценки в практиката.

Принципно приблизителното оценяване изключва качеството „точност“ на финансовата информация при определянето на СПО. „Основно изискване при осъществяването на приблизително оценяване е използването на разумни приблизителни оценки. Счита се, че то не намалява достоверността на финансовите отчети“ (Бонев Ж., 2014, стр. 3). Но „субективната“ преценка на ръководството на предприятието винаги следва да се базира на *конкретно управленско решение, минал опит, добри практики или експертно мнение, които задължително се обосновават чрез измерими показатели* (времеви,

---

² МСС 8 „Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки“ е в сила от 01.01.2005 г.

³ Виж § 5 на МСС 8.

стойностни, количествени, качествени и мн. др.), за да може впоследствие да се представят убедителни доказателства пред контролните органи.

В резултат на многогодишни изследвания, анализи и прегледи на счетоводната литература от автора, свързани със СПО, се осъзнава необходимостта от извеждане на техните характеристики. Тази необходимост се подкрепя и от смисъла на взетото управленско решение, което винаги се свързва с очакваната икономическа изгода от употребата на конкретни активи/пасиви в нормалния ход на стопанската дейност на предприятието. За дефиниране на понятието „счетоводна приблизителна оценка“ се предлага следното определение (Станева, 2016, стр. 253 – 254): **„Стойностен измерител за отразяване на управленско решение относно очакваната икономическа изгода от употребата в стопанския оборот на конкретен счетоводен обект, базирано на налична или нова несигурна (приблизителна/ хипотетична) информация, придобит опит или нова интерпретация на фактите, явленията и процесите, имащи отношение към достоверното определяне на балансовата стойност на актив, пасив или компонент на собствения капитал на предприятието“**.

На базата на предложеното определение Станева (2016, стр. 254) извежда основните характеристики, които в своята съвкупност еднозначно открояват СПО от другите счетоводни оценки – възможност за избор на измерител; възможност за последваща промяна на стойността на първоначално определения измерител в СПО; управленско решение от управлението на предприятието; време на вземане на управленското решение; наличие на очаквана икономическа изгода от употребата в стопанския оборот; наличие на икономически обосновавана хипотеза или вероятност; цел на оценката.

В Таблица 1 са представени пет критерия, които са практически приложими за разграничаване на видовете счетоводни оценки една от друга.

ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО ...

Таблица 1.
Критерии за разграничаване на видовете счетоводни оценки

№	Критерии за оценяване	Видове счетоводни оценки		
		Първоначална (текуща)	Последваща (периодична)	Счетоводна приблизителна
1.	Характер на използваната счетоводна информация	Използва точна информация	Използва оценки с приближение	Използва оценки с приближение, хипотези и вероятности
2.	Момент на възникване на оценката	Първоначално при придобиване	Периодично след първоначалната оценка по решение на управителен орган	Първоначално, след решение на управителен орган
3.	Използване на информация с приближение при пресмятане на движенията в счетоводната сметка	Не	Да	Да
4.	Условия за промяна	Първоначалната оценка променя с последваща	Променя се по решение на управителен орган и на периоди при наличие на условията по приложимите счетоводни стандарти	Променя се след решение на управителен орган съобразно очакваната икономическа изгода
5.	Кой изготвя оценката	Счетоводител	Счетоводител и/или лицензиран оценител	Счетоводител и/или външен специалист

За одита на приблизителните счетоводни оценки

Одитът на приблизителните счетоводни оценки нормативно е уреден в МОС 540 „Одит на приблизителни счетоводни оценки, включително приблизителни счетоводни оценки по справедлива стойност, и свързани оповестявания”. В този одиторски стандарт като „приблизителна счетоводна оценка“⁴ се определя стойността на даден обект, установена с известно приближение при липсата на по-прецизни и точни средства за измерване и оценяване. Пак там се твърди, че това е сума, оценена по справедлива стойност, когато съществува несигурност в приблизителното оценяване, или е друга сума, която е в резултат на приблизително оценяване. Полученият резултат от приблизителната счетоводна оценка е реалната сума, която намира място във финансовия отчет, след като сделката е отразена при спазване на условията по нейното финализиране. Следователно няма различия в разбиранията на счетоводители и одитори **за мястото на счетоводната приблизителна оценка** във финансовите отчети на предприятието.

Справедливата стойност и СПО

Съществена разлика може да се открие по отношение на справедливата стойност, използвана за одиторски цели, и в международните счетоводни стандарти във връзка с прилагането на СПО. В съдържателен аспект има разлика между „справедлива стойност“ и „счетоводна приблизителна оценка“. Предлага се модел за тяхното практическо разграничаване, основан на сравнителен анализ на основните характеристики, които в своята съвкупност определят еднозначно счетоводната приблизителна оценка, представени в Таблица 2.

---

⁴ В МОС 540 вместо термина „счетоводна приблизителна оценка“ се използва „приблизителна счетоводна оценка“.

ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО ...

Таблица 2.

Модел за практическо разграничаване на СПО от справедливата стойност

№	Критерии за сравняване	Справедлива стойност (оценка)	Счетоводна приблизителна оценка
1.	Характер на използваната счетоводна информация	Използва пазарни оценки	Използва оценки с приближение, хипотези и вероятности
2.	Момент на възникване на оценката	Периодично след първоначалната оценка по решение на ръководството на предприятието при възникване на определени пазарни условия	Първоначално при придобиване или след възникване на определено условие (провизия), след решение на ръководството на предприятието
3.	Условия за промяна	Променя се по решение на ръководството на предприятието при наличие на определени пазарни индикатори съгласно приложимите СС	Променя се след решение на ръководството на предприятието съобразно очакваната икономическа изгода
4.	Кой изготвя хипотезите	Пазарните участници	Ръководството на предприятието
5.	Кой изготвя оценката	Счетоводител и/или лицензиран оценител	Счетоводител и/или външен експерт

От счетоводна гледна точка справедливата стойност може да бъде разгледана в нейните две проявления – като стойност, използвана в различните методи за счетоводно остойностяване по справедлива стойност, и като справедлива цена.

В новия МСФО 13 „Оценяване по справедлива стойност” методът за остойностяване се използва за преценка на цената на продажба на актив или прехвърляне на пасив в рамките на обичайна сделка между пазарни участници при актуални към датата на оценяване пазарни условия. Промяна в прилагания метод за остойностяване по справедлива стойност (подходът на пазарните сравнения, подходът на базата на разходите и подходът на базата на доходите) или в начина на неговото изпълнение е възможна, ако води до оценка на справедливата стойност, която е равностойна или по-представителна при дадените обстоятелства. Като такива примери могат да се посочат следните събития – развитие на нови пазари; достъп до нова

информация или промяна на обстоятелствата около използваната до момента; усъвършенстване на методите за остойностяване и промяна в пазарните условия.

Преразглеждането поради промяна в метода за остойностяване или в неговото прилагане се отразява счетоводно като промяна в СПО в съответствие с МСС 8⁵. Всъщност това обстоятелство може да доведе до **объркване при разграничаването** между методите за остойностяване на справедливата стойност и промяната в СПО, въпреки че в МСС 8 не се изисква оповестяване на промяната при изменение в метода за остойностяване или в неговото прилагане.

На базата на горното уточнение може да се обясни и мястото на справедливата стойност при нейното проявление като справедлива цена. Основание за това проявление е концепцията за справедливата стойност, застъпена в отделни счетоводни и одиторски стандарти. Освен данните, налични от различните икономически източници (борсови и пазарни курсове, цени и котировки), в практиката се използват и специализирани оценки на разграничени нетекущи активи и пасиви, трудни за оценяване при пазарни условия. Обичайно тези оценки се извършват от лицензирани оценители при последваща оценка (преоценка или обезценка). Оценката на лицензирания оценител се изготвя по строго определени правила от външен за предприятието субект, чието участие в повечето случаи се изисква по закон. Докато СПО се изготвя от ръководството на предприятието или от назначен за целта външен за предприятието експерт.

От концептуална гледна точка в МСФО, както и в новите НСС, не се предлага единна концепция за оценъчна база, тъй като се основава на използването на един от двата основни счетоводни модела – „Историческа цена” или „Справедлива стойност”. Затова във всеки международен или национален счетоводен стандарт се дават дефиницията и начинът за оценяване на обекта на отчитане, което не изключва възможността да се смесват счетоводните модели в зависимост от прилаганата оценъчна база, т.е. да се използва смесен счетоводен модел. На този етап финансовите отчети се съставят на базата на счетоводния модел „Историческа цена”. Проявлението на

---

⁵ Виж § 66 от МСФО 13.

ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО ...

справедливата стойност се припокрива със СПО само при използване на счетоводния модел на справедливата стойност при изготвяне на финансовите отчети на предприятието. Тогава те съвпадат по балансовата стойност, получена в резултат на управленска преценка при определяне на СПО и първоначалното заприходяване на актива по справедлива стойност. Икономическата същност на проявление на справедливата стойност и СПО е близка по значение, но различна по съдържание.

За да може одиторът да достигне до финални изводи в своя одиторски доклад за разумност на използваните СПО, следва да извърши преглед на преценките и решенията, взети от ръководството при изготвянето на същите, за да установи дали има индикации за възможна предубеденост на ръководството. По своята същност индикаторите за възможна предубеденост на ръководството не се считат като отклонение за целите на достигане до изводи относно разумността на използваните счетоводни приблизителни оценки. Чрез събраните писмени изявления на ръководството и/или лицата, натоварени с изготвянето на СПО, одиторът окомплектова своята документация, като задължително посочва базата за своите одиторски заключения за разумността на използваните СПО, тяхното оповестяване, съществени рискове и индикатори за възможна предубеденост на ръководството, ако има такива.

„Одиторът трябва да получи достатъчни и уместни доказателства за надеждността на така изброените обекти. По този начин финансовият отчет, който е изготвен в съответствие с общата рамка за финансово отчитане, би удовлетворил общите потребности от финансова информация както на широк кръг лица, така и на конкретни потребители“ (Костова С., сп. Диалог, 2014, стр. 40).

В МОС 540 като примери на индикатори за възможна предубеденост на ръководството при използването на СПО при одит се посочват⁶ промени в счетоводна приблизителна оценка или в метода за нейното изготвяне, когато ръководството е направило субективна оценка, че е налице промяна в обстоятелствата или използването на собствени предположения на предприятието за СПО

---

⁶ Виж А125 на МОС 540.

по справедлива стойност, когато те не съответстват на наблюдаеми пазарни предположения. Първият пример противоречи на счетоводното разбиране за изготвяне на СПО. Разликата се състои в това, че одиторите приемат всяка промяна при изготвянето на СПО като индикатор за предубеденост, докато в установената счетоводна практика СПО може да бъде променена при изменения на обстоятелствата, при които е била изготвена. Когато ръководството прилага вътрешно създаден модел, чрез който се изготвят СПО, или когато то се отклонява от метода, обичайно използван в конкретния отрасъл или среда, тогава са налице условията за отчитане на повишен риск, чрез който се създават предпоставки за съществени отклонения.

За проверка на вероятността от съществени отклонения одиторът получава разбиране за съответните контроли, като събира информация за опита и компетентността на лицата, които изготвят счетоводните приблизителни оценки, както и за контроли, свързани с наличието на технология за определяне и одобрение на СПО.

При използване от предприятието на лица с опит и компетентност в областта на изготвяне на СПО одиторът получава разбиране за съответните контроли, като проверява причините, наложили използването на специализирани умения за изготвяне на приблизителна оценка. Например в добивната промишленост нуждата от техническа експертиза при оценяване на природни запаси е наложителна за обосноваване на моделите за приблизително оценяване с честотата на проявление на специфичните условия. Важно е да се уточни, че СПО се изготвя от **счетоводен специалист**, но на базата на стойностен измерител, който може да включва в себе си част от експертната наето от предприятието експертно лице, което да не е специалист в счетоводството. В този ред на мисли ясно се откроява, че има леко разминаване по отношение на възприемането на ролята на външния експерт при изготвянето на СПО от гледна точка на одиторите и счетоводителите. В практиката често се използват външни оценители в качеството им на експерти при оценката на активи, които прилагат в своята дейност

ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО ...

принципа за професионална компетентност като „притежаване и поддържане на професионални познания за действащото законодателство и за стандартите и методите, необходими за извършване на оценки“ (Закон за независимия оценител, 2008). Тази експертиза най-често не се свързва с използваните в предприятието счетоводни приблизителни оценки, но се възприема различно от счетоводители и от одитори. Практически критерий за разграничение е целта на експертизата – точна оценка на стойността на актив към даден момент от време, извършена на базата на предварително определени методи и начини за остойностяване съгласно приложимите стандарти за оценяване, което е различно от условията за промяна в СПО, продиктувани от съображенията на ръководството на предприятието за очаквана икономическа изгода.

На базата на изложеното дотук се откроява изводът, че одиторският подход и счетоводният не се припокриват напълно, което създава възможности за различно интерпретиране и прилагане на специфичен субективизъм при прилагането и одитирането на използваните СПО във финансовия отчет на предприятието. Одиторите при събирането на одиторски доказателства имат за задача да търсят пълнота и точност при обосноваването на предположенията, използвани от ръководството на предприятието, което се одитира, докато в счетоводните стандарти не са определени конкретни параметри и граници за тази пълнота и точност. Част от решенията на ръководството на предприятието може да се основават на наличието на конкретна търговска информация, която понякога може да е придобита по законен или незаконен начин. По своята същност тази информация най-често се класифицира като търговска тайна, чието разпространяване със сигурност ще навреди на икономическите интереси на предприятието. Това е основателна причина за непредоставяне на тази информация на одитора. От друга страна, автентичността на придобитата по незаконен начин търговска информация е много вероятно да бъде оспорена от одитора, поради което да не бъде уважено предположението на ръководството на

предприятието, базирано на такава информация. Ако приемем хипотетично, че поради изградено доверие между одитор и ръководството на одитираното предприятие, одиторът приеме за достоверна така придобита търговска информация, то неговата преценка е много вероятно да остане необоснована. Така поставен, проблемът със събирането на проверени одиторски доказателства може да постави под съмнение резултатите от одиторския доклад, а констатираните отклонения при одита на използването на СПО да се класифицират като недостоверни.

Заклучение

В заключение, професионална компетентност и ефективност на контрола при прилагането на СПО във финансовите отчети на предприятията може да се постигне при осигуряване на условия за еднакво разбиране и тълкуване от счетоводители и одитори на понятията, процесите и фактите, имащи отношение към СПО, определени в приложимите счетоводни стандарти и МОС.

Използвани източници

- Бонев, Ж. (2014). Приблизителните счетоводни оценки, сп. ИДЕС, бр. 7, София, ISSN 1314-8990.
- Вейсел, А. (2014). Някои проблеми на професионалната компетентност в одита и счетоводството, сп. ИДЕС, бр. 1, София, ISSN 1314-8990.
- Иванов, Г. Костова, С. (2012). Одит. Фабер, В. Търново, ISBN 978-954-400-760-7.
- Костова, С. (2013). Одиторски процедури при приблизителните счетоводни оценки и данъчните ефекти във финансовите отчети. сп. Диалог, бр. 4, Свищов.

ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО ...

Станева, В. (2016). Счетоводните приблизителни оценки в контекста на новото счетоводно законодателство. Годишник на ИДЕС г. 2016, „Спектър“ АД, София, с. 253-254, ISSN 1313-2148.

Закон за независимите оценители, обн. ДВ бр. 98/14.11.2008 г., посл. изм. ДВ бр. 19/08.03.2011 г.

МОС 540 „Одит на приблизителни счетоводни оценки, включително приблизителни счетоводни оценки по справедлива стойност, и свързани оповестявания”

Международни счетоводни стандарти, приети с Регламент (ЕО) № 1126/2008 на комисията от 3 ноември 2008 година, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз бр. L 320/29.11.2008 г., посл. изм. бр. L 323/29.11.2016 г.

Стопанска академия
„Д. А. Ценов“ – Свищов

Година XXVIII, кн. 1, 2018

СЪДЪРЖАНИЕ

МЕНИДЖМЪНТ практика

ИНДЕКС НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Проф. д-р Борислав Борисов 5

МЕНИДЖМЪНТ

ОСНОВНИ КОМПЕТЕНЦИИ НА ПОЛСКИТЕ ИНДУСТРИАЛНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Доц. д-р Дариуш Новак 24

СЧЕТОВОДСТВО и одит

ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА СЧЕТОВОДНИ ПРИБЛИЗИТЕЛНИ ОЦЕНКИ ВЪВ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Доц. д-р Валентина Станева 47

НАСОКИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ СЧЕТОВОДНОТО ОТЧИТАНЕ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА ПО СМЕТКИ НА БЮДЖЕТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В БАНКИТЕ

Ас. д-р Ради Стефчов Димитров 60

ИНФОРМАЦИОННИ и комуникационни технологии

КАК ДА СЪЗДАДЕМ БИЗНЕС ЦЕННОСТИ С ПОМОЩТА НА ЦИФРОВИ ТЕХНОЛОГИИ И ТРАНСФОРМИРАНЕ НА ПОДХОДИТЕ КЪМ УПРАВЛЕНИЕТО?

Наталия Алтухова

Елена Василева

Виталий Емилиянов..... 78

Редколегия на сп. „Бизнес управление“

Красимир Шишманов – главен редактор, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

Никола Янков – зам. главен редактор, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

Иван Марчевски, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

Ирена Емилова, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

Любчо Варамезов, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

Румен Ерусалимов, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

Силвия Костова, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

Международна редколегия на сп. „Бизнес управление“

Александру Неделеа – Университет „Стефан Велики“, Сучава, Румъния

Дмитрий Владимирович Чистов, – ФГОБУ ВПО Финансов университет при правителството на руската федерация, Москва, Русия

Йоана Панагорец – Университет Валахия, Търговище, Румъния

Йото Йотов – Драксел университет, Филадельфия, САЩ

Махмуд Ел Батран – Университет Кайро, Кайро, Египет

Наталья Борисовна Голованова – Московски технологически университет, Москва, Русия

Татяна Викторовна Орехова – Донецки национален университет, Виница, Украйна

Тадиа Джукич — Университет в Ниш, Ниш, Сърбия

Ян Тадеуш Дуда – AGH Университет за наука и технологии, Краков, Полша

Виктор Чужиков – Киевски национален икономически университет "Вадим Гетман", Киев, Украйна

Дадено за печат на 20.03.2018 г., излязло от печат на 30.03.2018 г.,
формат 70x100/16, тираж 40

© Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов,
ул. „Ем. Чакъров“ 2, тел.: +359 631 66298

© Академично издателство „Ценов“, Свищов, ул. „Градево“ 24

ISSN 0861 - 6604

БИЗНЕС управление

БИЗНЕС управление 1/2018

ИЗДАНИЕ НА
СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
„Д. А. ЦЕНОВ“ - СВИЦОВ

1/2018

КЪМ ЧИТАТЕЛИТЕ И АВТОРИТЕ НА СПИСАНИЕ „БИЗНЕС УПРАВЛЕНИЕ“

Списание „БИЗНЕС управление“ публикува изследователски статии, методологически и методически разработки и прегледи, рецензии, опит.

1. Обем:

Статии: минимум - 12 страници; максимум – 20 страници;
Прегледи, рецензии, опит: минимум – 5 страници; максимум -10 страници.

2. Делозиране на материалите:

- на хартиен носител и в електронен вид (по E-mail и/или на CD);

3. Технически характеристики:

- изпълнение Word 2003 (минимум);
- размер на страницата - A4, 29-31 реда и 60-65 знака на ред;
- разстояние между редовете 1,5 lines (At least 22 pt);
- шрифт - Times New Roman 14 pt;
- полета - Top - 2.54 cm.; Bottom - 2.54 cm; Left - 3.17 cm; Right - 3.17 cm;
- номерация на страницата - долу вдясно;
- текст под линия - размер 10 pt;
- графики и фигури - Word 2003 или Power Point.

4. Оформление:

- наименование на статията, име на автора, научна степен, научно звание - шрифт Times New Roman, 14 pt, с големи букви Bold - центрирано;
- наименование и адрес на местоработата; телефони за контакти и E-mail;
- резюме на български език в обем до 30 реда; ключови думи - от 3 до 5;
- JEL класификация на публикациите с икономически характер (<http://ideas.repec.org/j/index.html>);
- основен текст (изложение);
- таблиците, графиките и фигурите се вграждат софтуерно в текста (да позволяват езикова корекция и превод на английски). Цифрите и текстът вътре в тях се изписват с шрифт Times New Roman 12 pt;
- формулите се създават с Equation Editor;

5. Правила за цитиране под линия:

При цитиране да се спазват изискванията на **APA Style (American Psychological Association)**, поместени тук: <https://www.uni-svishtov.bg/?page=page&id=71>

Всеки автор носи отговорност за отстояваните идеи, съдържанието и техническото оформление на своя текст.

6. Контакти:

Главен редактор: тел.: (+359) 631-66-397
Зам.-главен редактор: тел.: (+359) 631-66-299
Стилов редактор: тел.: (+359) 631-66-335
E-mail: zh.tananeeva@uni-svishtov.bg ; bm@uni-svishtov.bg
Адрес: Стопанска академия „Д. А. Ценов“, ул. „Ем. Чакъров“ №2, Свищов, България